

Remiss En förändrad abortlag SOU 2025 10

Region Skåne har getts möjlighet att lämna synpunkter till Socialdepartementet på remiss *En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård*. Nedan framförs övergripande kommentarer samt kommentarer utifrån rubricering i förslaget.

Övergripande kommentarer

Region Skåne ställer sig generellt positiv till förslaget gällande en förändrad abortlag.

6 En förändrad abortlag

6.1.2 Om förslaget och skäl för förslaget

Region Skåne ser det som positivt att vissa delar av abortlagen moderniseras språkligt, till exempel att ordet *havandeskap* byts ut till *graviditet* och att *utföra abort* byts ut till *rätt att göra abort*. Vidare anser Region Skåne att ordet *kvinna* behöver stå kvar i abortlagen. Region Skåne menar att om ordet *kvinna* tas bort kan det leda till att kvinnor osynliggörs, vilket kan få konsekvenser för den stora majoriteten kvinnor som berörs av lagen. Det finns risk att borttagande av ordet *kvinna* leder till att osynliggöra de specifika behov och rättigheter kvinnor har och abortlagstiftningen kan även bli svårare att förstå.

7 Rätt till abort ska tydliggöras i lagen

7.1 Rätt till abort ska tydliggöras

Region Skåne ser ett behov av att tydliggöra hur en person som vill göra abort kan pröva sin rätt vid eventuell vägran från hälso- och sjukvården att utföra aborten. Utredningen föreslår en ändrad formulering i abortlagen genom att uttrycka att den gravida har "rätt" att göra abort. Samtidigt kommer samma regelverk gälla som för övrig hälso- och sjukvård när det gäller överklagande, vilket innebär att rättigheten inte är utkrävbar i domstol. Formuleringen om "rätt" kan ge intrycket att rätten kan prövas på samma sätt som gäller för andra rättigheter.

7.2 Den abortsökande har rätt att välja behandlingsalternativ vid en medicinsk abort

Region Skåne anser det viktigt att valfrihet till abort på vårdinrättning även ska erbjudas fortsättningsvis för de kvinnor där hemabort inte är medicinskt olämpligt eller i de fall kvinnan önskar få aborten utförd på vårdinrättning.

Region Skåne ser ett behov av att detta följs upp och utvärderas.

8 Hälso- och sjukvårdens ansvar för abortvården

8.1 Hälso- och sjukvårdens ansvar för att tillhandahålla abort tydliggörs

Region Skåne anser att termen ”skyndsamt” signalerar att något som brådskar behöver ske eller utföras snabbt. Det är vanligt i hälso- och sjukvården att åtgärder behöver ske snabbt. Åtgärderna konkurrerar inte sällan inbördes och prioriteringsordningen i hälso- och sjukvården blir vid dessa tillfällen tillämplig. Utredningen beskriver att befintliga prioriteringskrav inte är helt anpassade för abort. Region Skåne vill utifrån ett jämlikhetsperspektiv, och för att så långt som möjligt säkerställa att vårdgivare tolkar ”skyndsamt” på jämförbart vis, att begreppet skyndsamhet förklaras och förtydligas i sammanhanget.

8.5.2 Skäl för förslagen

Region Skåne ställer sig positiv till förslaget om förstärkt tillsyn samt att hela hälso- och sjukvårdens anmälningsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ses över.

9 Abort i hemmet

9.2 Förskrivning av läkemedel för abort kan bli tillåten men bör ske restriktivt

9.2.3 Skäl för bedömningen och förslaget

Region Skåne är positiv till att *utdelning* av läkemedel fortsätter att vara regel men att *förskrivning* kan ske. Region Skåne ser en risk för spridning av läkemedel vid förskrivning då en förpackning innehåller fler tabletter än den abortsökande kvinnan behöver. Oanvända tabletter skulle kunna användas till en abort i en senare vecka än vad läkemedlet förskrivits för eller för fler aborter. Tabletter skulle också kunna hamna på en ”svart marknad”. Tabletter som intas utan läkares ordination kan påverka patientsäkerheten.

Region Skåne vill uppmärksamma att förskrivning i dagsläget innebär att förskrivna läkemedel inte ingår i läkemedelsförmånen, vilket innebär att fri prissättning råder på apoteken. Om det ska vara kostnadsfritt för kvinnan måste regionerna använda sig av undantagshanteringen.

9.3 Abortlagstiftningen kommer att möjliggöra handläggning av aborter via telemedicin

9.3.2 Skäl för bedömningen och förslaget

Risker med telemedicin jämfört med fysisk vård

Region Skåne anser att det finns risker med att inte göra ett ultraljud inför en abort då utomkvedshavandeskap kan missas samt att graviditeten kan vara längre gången än beräknat. Att påbörja abort utanför sjukvårdsinrättning innebär att datering baseras enbart på anamnestiska uppgifter vilket kan påverka patient-säkerheten negativt. Speciellt för patienter som bor långt ifrån sjukvårdsinrättning

Region Skåne vill belysa att fysiska besök innebär en möjlighet att uppmärksamma annan psykisk eller fysisk ohälsa, social utsatthet eller våldsutsatthet. Region Skåne ser samtidigt telemedicin som en fördel i sällsynta fall.

Region Skåne anser vidare att telemedicin kan leda till att kvinnor inte väljer ett långtidsverkande preventivmedel (LARC) som spiral eller p-stav eftersom det kräver ett fysiskt besök för insättning. Region Skåne uppmärksammar en möjlig risk med att aborter kan öka på grund av att färre kvinnor får LARC i samband med abort.

10 Barnmorskors ansvar för aborter

10.1 Barnmorskor ska få ett utökat ansvar för abortprocessen

Region Skåne anser att kunskap och kompetens ska vara avgörande och välkomnar att barnmorskor får ett utökat ansvar för abortvården. Region Skåne anser vidare att det är viktigt med krav på adekvat utbildning och stöd för att hantera det utökade ansvaret samt att tillgång till läkare ska finnas. Region Skåne ser det viktigt att beakta att en utökning av barnmorskans ansvar för abortprocessen kan innebära en förskjutning till dagtidsarbete. Detta kan i sin tur riskera att skapa undanträngningseffekter, där andra viktiga vårdinsatser kan påverkas negativt på grund av den ökade belastningen under dagtid.

Anna Mannfalk
Ordförande

Martin Engström
Hälso- och sjukvårdsdirektör